

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας, 322a-322d

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶντων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἠύρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ὤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῆ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής — πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική — ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σώζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δεισας περὶ τῶ γενέει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμνται δὲ ὧδε· εἶς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θὲς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Προμηθέας πρόσφερε ως δώρο στους ανθρώπους τον έναρθρο λόγο.
2. Οι τεχνικές γνώσεις ήταν αφενός σημαντική βοήθεια για τους ανθρώπους στην ανεύρεση τροφής και αφετέρου στον πόλεμο με τα θηρία.
3. Ο Πρωταγόρας διατυπώνει τον ισχυρισμό ότι οι άνθρωποι αδικούσαν ο ένας τον άλλο, επειδή δεν είχαν την πολιτική τέχνη.

β. ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῆ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν: Σε ποιες λέξεις αναφέρονται οι αντωνυμίες **αὐτῶν** και **αὐτοῖς** στο συγκεκριμένο απόσπασμα; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Ποιο ρόλο έπαιξαν στην εξέλιξη του πολιτισμού η «**αἰδώς**» και η «**δίκη**» σύμφωνα με τον μύθο του Πρωταγόρα;

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας, 318e

«Το μάθημα [το οποίο διδάσκω] είναι η εὐβουλία, η σωστή σκέψη και λήψη αποφάσεων τόσο για τα θέματα που αφορούν τα οἰκεῖα, την ιδιωτική ζωή, πῶς δηλαδή να διευθετεῖ κανείς με τον καλύτερο τρόπο τα ζητήματα του οἴκου του, όσο και για τα θέματα που αφορούν την πόλη, ὥστε να εἶναι κανείς ὅσο γίνεται πιο ικανός να πράξει και να μιλήσει για τα πολιτικά θέματα».

«Ἄραγε», εἶπα εγώ [δηλ. ο Σωκράτης, που αφηγείται τη συζήτησή του με τον Πρωταγόρα σε τρίτο φίλο του], «παρακολουθῶ σωστά τα λεγόμενά σου; Γιατί απ' ὄ,τι καταλαβαίνω, μιλάς για την πολιτική τέχνη και εννοεῖς πῶς αναλαμβάνεις να κάνεις τους ἄνδρες αγαθοὺς πολίτες».

«Αὐτό ακριβῶς, Σωκράτη», εἶπε, «εἶναι το μάθημα που ισχυρίζομαι πῶς διδάσκω».

Αφού μελετήσετε το παραπάνω παράλληλο κείμενο, να εξηγήσετε τι ακριβῶς διδάσκει ο Πρωταγόρας στους μαθητές του αξιοποιώντας στοιχεία και από τα δύο κείμενα (αρχαίο διδαγμένο και παράλληλο).

Μονάδες 10

B3. Να ταξινομήσετε τα ακόλουθα γεγονότα στην κατάλληλη χρονική σειρά ξεκινώντας από το παλαιότερο χρονικά (ένδειξη 1) και καταλήγοντας στο νεότερο χρονικά (ένδειξη 5):

α. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Αθήνα για να σπουδάσει στην Ακαδημία.

β. Η είδηση για τον θάνατο του Αλέξανδρου έφτασε στην Αθήνα.

γ. Ο Αριστοτέλης ασχολήθηκε με την αγωγή του Αλέξανδρου.

δ. Ο Πλάτων επισκέφθηκε για τρίτη φορά τη Σικελία.

ε. Ο Πλάτων γεννήθηκε στην Αθήνα από αριστοκράτες γονείς.

1 -	2 -	3 -	4 -	5 -
-----	-----	-----	-----	-----

Μονάδες 10

B4. Να εντοπίσετε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο λέξεις που έχουν **ετυμολογική συγγένεια** με τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **νοικοκύρης, απώλεια, άξονας, θέση, νοσηρός.**

Μονάδες 10